

TÜRKİYE'NİN BİTKİ ÖRTÜSÜ

Türkiye'de Bitkilerin Genel Özellikleri

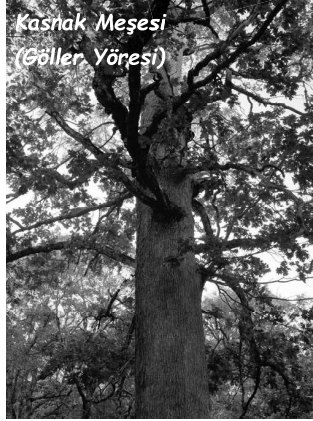
Türkiye bitki çeşitliliği bakımından zengindir. 12.000'e yakın bitki türü bulunur. Bunun nedeni şunlardır:

- İklim çeşitliliğinin fazla olması
- Yeryüzü şekillerinin çeşitli olması
- Yer şekillerinin kısa mesafelerde değişmesi
- Coğrafi konum
- Jeolojik zamanlardaki iklim değişimleri
- Toprak türlerinin fazla olması

Türkiye'de En Fazla Bulunan Ağaçlar

Endemik: Yalnızca belirli bir bölgede yaşayan, dünyanın başka yerinde yaşama imkânı bulunmayan, yöreye özgü bitkilerdir. En fazla endemik bitki Toros Dağları'nda, özellikle güneye bakan yamaçlarda görülür.

Relikt: Kalıntı, eskiden kalma. Değişen iklim koşullarına ayak uydurarak yaşamayı başarmış bitkilerdir.

- Kocayemiş (Çoruh Vadisi)
- Kayın Ağacı (Amanos Dağları)
- Sedir Ağacı (Kelkit Vadisi)
- İhlamur Ağacı (Bey Dağları)
- Sığla Ağacı (Köyceğiz Gölü)

Türkiye'de Bitki Topluluklarının Dağılışı

Karadeniz Ormanları

- Kıyı kesimden 1000 metreye kadar yükseltide geniş yapraklı ağaçlar bulunur. Bunların bazıları kayın, gürgen, kızılğaçtır.

Kayın

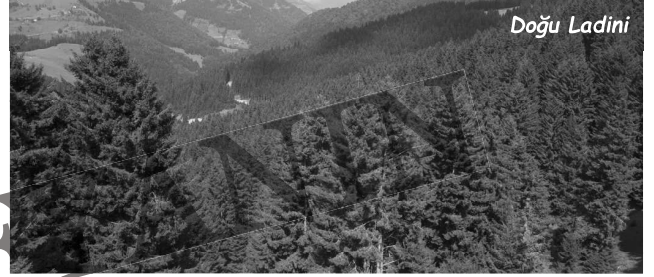
Gürgen

Kızılğaç

- Doğu Karadeniz Bölümü'nde ladin, göknar, sarıçam gibi iğne yapraklı ağaçlardan oluşan ormanlar yer alır.

Doğu Ladini: Türkiye-Gürcistan sınırından başlayarak Ordu ili yakınlarına kadar uzanan alanda yayılış gösteren yerel bir ağaçtır. Avrupa'da süs bitkisi olarak değerlendirilir.

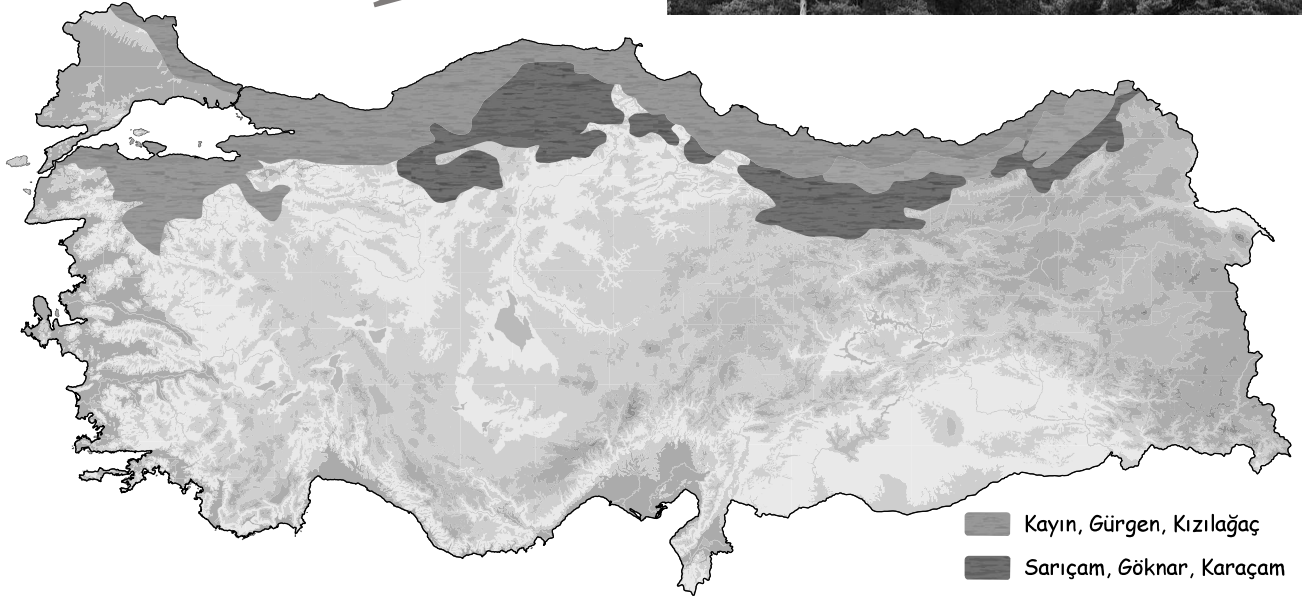
Doğu Ladini

- Sarıçam, göknar, karaçam ağaçlarının yaygın olduğu iğne yapraklı ormanlar.

Sarıçam: Soğuk iklimlere ve rüzgâra karşı dayanıklıdır. Bol güneş, ışık isteyen bir yapısı vardır. İsmi gövdesinin sarı renginden alır.

Sarıçam

- Kayın, Gürgen, Kızılğaç
- Sarıçam, Göknar, Karaçam
- Ladin, Göknar, Sarıçam

Akdeniz Ormanları

- Denizden itibaren başlayan, ağırlıklı olarak kızılçam ağaçlarından oluşan ormanlardır.

Kızılçam: Akdeniz ormanlarının tipik ağacıdır. İsmi kızıl renkli gövdesinden alır. En geniş yayılışı Türkiye üzerindedir. Türk çamı olarak da bilinir. Akdeniz ve Ege'de deniz seviyesinden 1000-1500 m'ye kadar ulaşabilirler.

- 1000-2000 m arasında sıcaklık düşer ve yağış artmaya başlar, kızılçam ağaçları yerini sedir, ardıç, göknar, karaçam ağaçlarına bırakır.

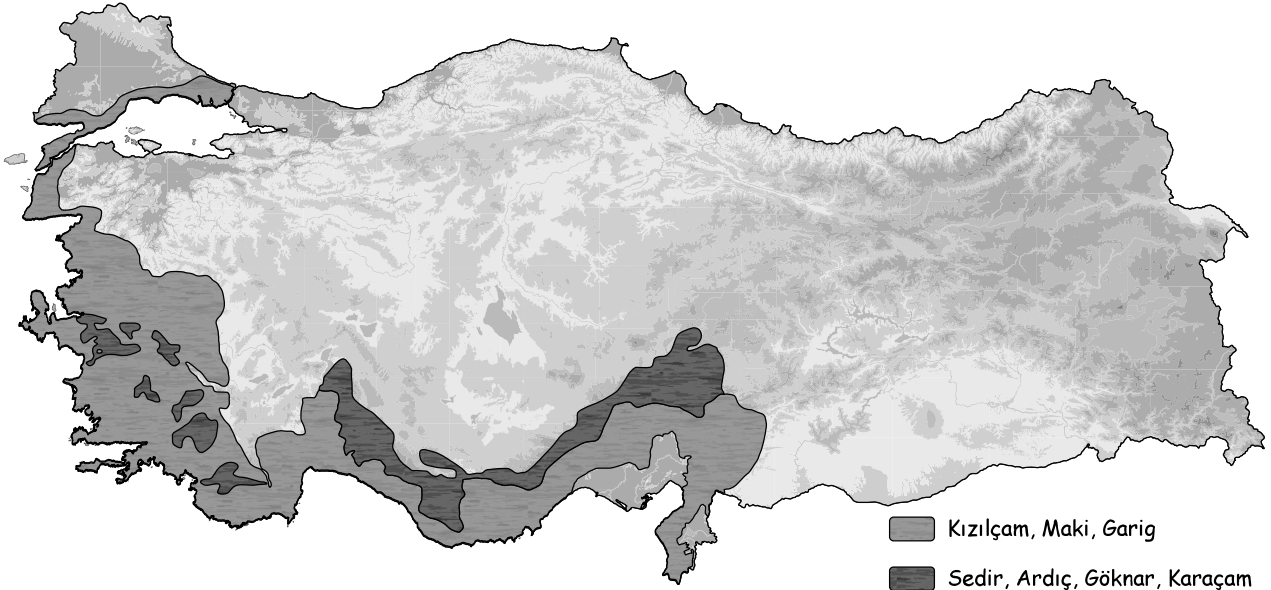
Sedir: Akdeniz iklim bölgesinde yayılış gösteren, bin yaşına kadar yaşayabilen, 40 metre uzunluğa ulaşabilen iğne yapraklı ağaç türüdür. Sert odunu nedeniyle mobilya yapımında kullanılır. Geçmişte gemi yapımında sıklıkla tercih edilmiştir.

Ardıç: Ardıç ağacının meyvesi tüketilebilir. Yaz kış yeşil kalan ardıç ağacı, yapraklarını dökmeyen. Ardıç tohumları ardıç kuşu tarafından yenildiğinde açılabilir ve dışıyla toprağa karıştığında tohum büyüyebilir.

Gökmar: Ege ve Akdeniz ormanlarında yayılış gösteren iğne yapraklı ağaçtır. Yılın her dönemi yeşildir. Gölge yerlerde yaşamayı sever. Bahçe ve park alanlarında süs bitkisi olarak kullanılır. Daha çok kâğıt üretiminde kullanılır.

İç Bölgelerdeki Ormanlar

Bu bölgelerde daha çok **meşe** ve **karaçam** ağaçlarının oluşturduğu ormanlar bulunur.

Meşe

Karaçam

Meşe: Türkiye'de birçok yere yayılmıştır. Her mevsim yeşil kalan türleri ve yaprak döken türleri vardır. En fazla yayılış alanına sahip ağaçtır.

Karaçam: İğne yapraklı, soğuğa dayanıklıdır. Türkiye'deki ormanların çoğunda yetişir. 400-2100 metreler arasında yaşar.

Çalı Formasyonları

Maki: Akdeniz ikliminin etkili olduğu yerlerde yetişir. Deniz seviyesinden 800 m'ye kadar çıkarlar. Kızılçamların tahribiyle ortaya çıkan, 1 metreyi bulan bodur çalılardır. Yıl boyu yeşildir. Yapraklı sert ve reçinelidir.

Maki örnekleri:

➤ Defne	➤ Mersin
➤ Sakız Ağacı	➤ Sandal Ağacı
➤ Funda	➤ Kocayemiş
➤ Yabani Zeytin	➤ Zakkum
➤ Katran Ağacı	➤ Keçiboynuzu

Garig: Makilerin tahrip edilmesiyle ortaya çıkan çalılardır.

Garig örnekleri:

➤ Lavanta	➤ Nane
➤ Kekik	➤ Yasemin

Psödomaki: Karadeniz ikliminin olduğu yerlerde ağaçların tahrip edilmesiyle ortaya çıkarlar.

Psödomaki örnekleri:

➤ Yabani Fındık	➤ Kızılcık
➤ Yabani Erik	➤ Böğürtlen
➤ Yabani Elma	

Ot Formasyonları

Bozkır: Ilıman karasal iklim alanlarında görülür. İlkbahar mevsiminde yeşeren, yazın sararan bitki topluluklarıdır. Türkiye'de iç kesimlerde görülürler. Küçükbaş hayvancılığın besin kaynağını oluştururlar. Yavşan otu, siğir kuyruğu, gelincik bozkır türlerinden bazılarıdır.

Antropojen Bozkır: İnsanlar tarafından ormanların tahrip edilmesiyle oluşan bozkırlardır. Bozkır alanlarında ormanlara da rastlanabilir.

Keçiboynuzu

Zakkum

Funda

Defne

Kekik

Böğürtlen

Yavşan Otu

Gelincik

Çayır

- › Sert karasal iklim alanlarında görülür.
- › Dağların yüksek kesimlerinde görülür.
- › Kuzey Anadolu Dağları, Erzurum, Kars, Ardahan Platoları, Toros Dağlarında az miktarda bulunur.
- › Yaz yağışlarıyla yeşeren otlardır.
- › Büyükbaş hayvancılık için besin kaynağıdır.
- › Orman üst sınırından sonra yetişirler.
- › "Alpin Çayırlar" olarak bilinir.

Türkiye'de Bitkilerden Yararlanma

Bitkiler; insanlara gıda, yakıt, barınak, temiz hava, su, ilaç, gelir kaynağı, istihdam, dinlenme ve peyzaj gibi pek çok alanda katkı sağlamaktadır.

1. Doğrudan Yararları

a. Bitkilerden Elde Edilen Ana Ürünler

Tomruk, parke, mobilya, sunta, kâğıt, telefon direği, yakacak odun, lif, yonga odunu.

b. Bitkilerden Elde Edilen Yan Ürünler

Reçine, siğla yağı, çam kozalağı, ıhlamur, keçiboynuzu, defne yaprağı, çam fıstığı.

2. Dolaylı Yararları

- › Erozyonu önler.
- › Yer altı ve yer üstü sularını düzenler.
- › Turizm ve rekreasyon alanı olarak değerlendirilir.

Bölgelere Göre Orman Varlığı

- › Karadeniz: %25
- › Akdeniz: %24
- › Ege: %17
- › Marmara: %13
- › Doğu Anadolu: %11
- › İç Anadolu: %7
- › Güneydoğu Anadolu: %3

En Fazla Orman Olan İller

- › Antalya
- › Kastamonu
- › Muğla
- › Mersin

En Az Orman Olan İller

- › Iğdır
- › Ağrı
- › Nevşehir

